

کلاهبرداری در حقوق ایران از جمله جرایم مرکب میباشد یعنی برای اینکه کلاهبرداری به وقوع بپیوندد بایستی چند فعل از مرتکب سر بزند ۱-توسل به وسایل متقلبانه ۲- فریب دیگری ۳- بردن مال متعلق به غیر، که هر کدام از این افعال نکات مربوط به خود را دارد، در جرم کلاهبرداری همانند خیانت در امانت مالباخته مال خود را با اراده و اختیار خود در اختیار مرتکب قرار می دهد یعنی نیازی به تهدید یا توسل به زور و قدرت نیست بلکه شخص مالباخته با اراده خود مال را به مرتکب می دهد اما آنچه که در اینجا اهمیت دارد نحوه توسل به وسایل متقلبانه است که موضوعیت دارد یعنی شخص مرتکب بایستی به وسایل متقلبانه ای دست بزند که منجر به فریب دیگری شود توسل به وسایل متقلبانه با معیار نوعی سنجیده میشود یعنی باید وسایل نوعا متقلبانه باشند همچنین فریب دیگری با معیار شخصی سنجیده می شود پس اگر وسایل متقلبانه نوعا متقلبانه نباشد اما مرتکب بتواند شخص ساده لوحی را فریب دهد در اینجا کلاهبرداری محقق نشده است و برعکس اگر وسایل نوعا متقلبانه باشند اما شخص فریب نخورد و خود مال را در اختیار مرتکب قرار دهد کلاهبرداری نیست، پس یکی از شرایط به وجود آمدن کلاهبرداری فریب خوردن دیگری است همانطور که گفتیم اگر شخص مالباخته بداند که دیگری به وسایل متقلبانه دست زده است کلاهبرداری رخ نداده است، همچنین از دیگر افعالی که برای تحقق کلاهبرداری نیاز است بردن مال متعلق به غیر میباشد یعنی تا زمانی که شخص مرتکب با شخص مورد نظر وی مالی را به دست نیاورده باشند کلاهبرداری محقق نیست به عنوان مثال اگر شخصی با توسل به وسایل متقلبانه به دیگری بگوید که ساختمان او از لحاظ استحکام به درد نمیخورد و باید آن را از نو بسازد در اینجا کلاهبرداری محقق نمی شود چرا که به شخص مرتکب نفعی نرسیده است. اما گفتیم که کلاهبرداری با خیانت در امانت از این لحاظ که مالباخته مالش را با اراده و اختیار به مرتکب می دهد شباهت دارند اما آنچه که این دو را از هم متمایز می کند این است که در کلاهبرداری در ابتدا اعمال متقلبانه ای صورت می گیرد که شخص مال خود را در اختیار مرتکب می گذارد و هم اینکه مال در اختیار مرتکب قرار گرفت کلاهبرداری محقق می شود اما در خیانت در امانت شخص در ابتدا هیچ عملی انجام نمیدهد اما پس از مدتی عملی انجام میدهد که منجر به خیانت در امانت میشود به عنوان مثال شخصی مالی را عاریه میدهد و بعد از آنکه مال خود را طلب می کند مستعیر آن را تلف، اخفاء و... می کند که در اینجا از لحظه ای که مستعیر مال را پس ندهد خیانت در امانت محقق می شود بنابراین در خیانت در امانت به محض گرفتن مال جرم محقق نمی شود بلکه باید بعداً عملی صورت گیرد تا جرم خیانت در امانت صورت بگیرد. همچنین باید گفت کلاهبرداری در حقوق ایران جرمی مقید به نتیجه است که نتیجه آن بردن مال متعلق به غیر است، به علاوه در حقوق ایران کلاهبرداری جرمی آبی محسوب می شود.